

extractiones ejusmodi materiæ tractandæ & mundandæ sunt. Sufficit hic indicasse, & aperuisse potissimas claves, quibus Alchymia penetrabilia reclusa artis filiis apertius patere possunt, ita ut jam Archidoxorum reliquorumque scriptorum *Paracelsi* ac cæterorum Philosophorum, ipsiusque *Helmontii* sensum facilius capere & assequi valeant. Magnifica, & maximi momenti sunt remedia illa *Paracelsica*, quæ *Helmontius* sub Arcanorum *Paracelsicorum* titulo recenset: ut *Tinctura Lili* ab Electro minerali immaturo in vinum vitæ redacta: cujus una pars est metallus primus, altera verè membrorum essentia: *Mercurius vitæ* sibi proles integri, non vero ille apud Pharmacopolas venalis: *Tinctura Lili* etiam *Antimonialis*: *Mercurius Diaphoreticus* melle dulcior, & ad ignem fixus Solis horis omnes proprietates habens; *Liquor Alkahest* his eminentior, immortalis, immutabilis aqua solvens, & *Sal Circulatus*, qui reducit omne corpus tangibile in liquorem sui concreti, seu in primam sui materiam, servata seminum potestate: De hoc ajunt *Chymici*; *Vulgus* cremat per ignem, nos per aquam: Elementum ignis è cupro, seu sulphur anodynum *Vitrioli* & *Sulphuris Vulgaris*. Elementum seu *Lac perlarum*: *Coralatus*, seu *Mercurius purgans* &c. quæ omnia morbos quidem profligant, & tollunt, sed longiorem vitam, aut vitæ procraftinationem frustra pollicentur, quod tamen ipsorum elogia prolixa & hyperbolica spondere solent. Citò, tutò, & jucundè ipsa morbis mederi consiat, sed quod ipsam vitæ radicem attingant, confirment, conservent, atque ita in plures annos producant, non video. Hinc in contemptum tantæ pollicitationis ea rapuerunt apud *Galenicos*, qui tantos effectus ab ipsis authoribus frustra expectari cernentes, eorum suggillandorum ansam arripuerunt. Rixa quoque nata inter Medicæ artis cives, quam mutuo præjudicio, & mutuis contumeliarum digladiationibus utramque partem committentem jure quivis sapiens detestatur. Rationalis Medicinæ ex experimentis per empiriam longo temporis progressu ortæ placita non penitus abjicienda esse statuo, cum illa ipsa medendi Methodus innitatur potestati medicamentorum *Naturali*, & *Specificæ*, quæ à Creatore unicuique *Simplici* indita est, ut illam naturâ suâ possideat, & in morbis depellendis exerat. Hinc magna notitia præditum fateor, & felicissimum deprædico, qui nudis, ac crudis herbis morbos citò, tutò, ac promptè prosternere novit, cum antiquâ illâ, & etiam in Sacris commendatâ medicandi ratione utatur. Sunt enim non pauca, sed plurima simplicia, quæ specificâ suâ virtute ad tollendos certos morbos, à Creatore destinata, in iis auferendis sæpè vires suas felicissimè exercent, sive in ipsum corpus ingerantur, sive etiam exterius applicentur, sive tantummodo appensa multoties formæ suæ specificæ proprietates & vires expandant, dum palpitationes cordis maximas, hæmorrhoidum dolores horrendos, sanguinis profluvia, febres va-

rias, epilepsias, uteri strangulationes, ac plures alias infirmitates non modo sedant, verum etiam penitus à corpore amoliuntur. Sed quod cuncta illa medicamenta, quæ nobis experientiam, ac empiriam solam subministrasse fatendum est, rationationibus, & harolationibus *Galenicis* subiecta sint, mihi profectò nequaquam persuadere possum: Multò minus placet tanta tot medicamentorum confusio, & congeries incredibilis, quæ profectò plus mali quam boni affert, tantum abest, ut ægris solatium aliquod afferre queat. Ideò necessitas postulat, ut hæc medendi methodo usus simplicium perfectam cognitionem habeat, & specificas ipsorum virtutes exactè notas probè applicare sciat, ac in eorum commixtione summo studio in id incumbat, ut omnibus rectè coordinatis confusione inordinatam & noxiam vitet, cunctaque sic jungat, quò morbum probe cognitum medicamentis etiam notis & apposis debellare possit. Quandoquidem verò pauci tales inveniuntur, ac potior Medicorum pars in Magistri verba jurare assuevit antecedentem hallucinantium gregem sequitur, omnino sit, ut ob raros ægros pristina sanitati restitutos dignitatis, & existimationis suæ jacturam faciant, & artem ipsam profuturam in hominum odium adducant. Quantum ad *Hermeticam Medicinam*, ut hodiè vocatur, attinet, eam à duplici hominum genere exerceri videmus: Quidam vulgaribus Medicamentis *Chymicis* utuntur, ac licet arcanorum illorum imperitissimi sint, in *Chymicorum Medicamentorum* præparatione tamen se versatissimos esse arbitrantur. Sed horum hominum medicamentis ut plurimum crudis, ac venenis suis mineralibus non rectè orbatis, nec ad eum, qui requiritur, puritatis gradum promotis, ut quis utatur, nequaquam consultum videtur, cum plerumque illud summo cum periculo fiat, & haud rarò ægri vitæ jacturâ & dispendio eadem in usum admittant. Alii, qui tamen pauci, imò paucissimi sunt, arcanis illis summis tot, ac tantorum morborum profligationi & debellationi idoneis instructi, feliciter variis ægritudinibus obviam ire valent, parum de morbi genere solliciti, utpote qui remedia habent, quæ in ipso corpore hostes suos, ubicunque etiam lateant, quærunt & prosternunt. Sed quod iidem hi ex effectis de suorum medicamentorum efficacità & perfectione judicantes, rationationibus suis, virum in iis latentium causas, & progressus exactè demonstrare valeant, maximum mihi dubium est. *Paracelsus* in opere suo confuso, & miris ac prolixis dissertationibus distento quandoque, aliquid dicere, & scopum attingere, ipsique *Galenicis* rationationibus solidiora & firmitiora argumenta in medium producere videtur. *Helmontius* in sua Medicinâ inaudita hunc passim carpit, & licet eadem multum lucis attulerit, ac Medicæ arti firmitus fulcrum subjecerit, cujus beneficio, temporis progressu, ad altiore gradum, majoremque perfectionem promoveatur, in multis tamen etiam impingit, ac in haud paucis æquè dubiis

bis cum *Paracelso* hæret. Utriusque tamen laudi & famæ hac mea præfatio, & liberiore judicandi ausu nihil omnino detractum volo, ut & aliis nominis magni Viris, qui omnes de Medica arte promovenda optimè meriti, meritis etiam laudum præconiis extollendi sunt. Hoc tantum doleo, tantorum Virorum unumquemque suis opinionibus adeo firmiter adherere, ut mox aliorum placita penitus rejiciat, ipsasque personas magnis etiam verborum contumeliis afficiat, & maledictorum, ac calumniarum plaustris oneret. Quantis contumeliis *Galenici* saculo superiori affecerint *Paracelsum*, neminem latet. His irritatus non solum arcana sua obscuritate densissima texit, verum etiam par pari referens totam *Galenicam* turbam aggressus est, erroresque & defectus *Scholæ Galenicæ* in publicum produxit, imò totam funditus evertere conatus est. Lis hæc à *Galenii* & *Paracelsi* asectas & sectatores devoluta quantas quæso turbas dedit? quanta in foro literario jurgia, quantasque rixas excitavit? quantis, quibusve discordiis utramque partem collisit. *Helmontio* idem nuper usu venit, qui sui defendendi occasionem arripiens adversæ parti profectò multum negotii facessivit, & haud paucis Medicam artem profitentibus oculos aperuit. Si omnes, omnis suis rixis, & altercationibus operas suas pacifico animo contulissent, nullum sane dubium est, quin Medicam artem ad maximam perfectionem attulissent. *Hermetici* profectò circa artificialem medicaminum confectiorem, & præparationem versantes, & in simplicium virtutibus perficiendis, & arte ad summam puritatem deducendis summo labore defudantes *Chymicarum* operationum adjumento admiranda hæcenus præstiterunt, ac talia medicamenta produxerunt, quæ in morbis illis, naturæ humanæ penetralibus arctius, & altius se insinuantibus, & remediis à naturâ productis cedere nesciis, primas tenent, & vulgaria medicamina longè superant. Prudentes itaque, sapienterque faciunt ii, qui in nullius Magistri verba jurantes jurgia & lites illas, incomparabilem hanc scientiam commaculantes, fœdantes, & prostituentes cane pejor & angue fugiunt, ac id negotii solum dari sibi credunt, ut omnibus iis, quæ ad Medicinam extollendam, & perficiendam faciunt, perspicacis mentis acie probe perspectis & cognitis, citum, tutum, ac jucundum auxilium, solatiumque miserorum ægrorum, qui litibus & jurgiis curari & sanari nequeunt, turbæ præstent, nullâ habitâ ratione aut *Galenicorum*, aut *Hermeticorum*, ex quorum scriptis ea petenda, quæ ægrorum valetudini amissâ recuperandæ maxime conveniunt, sive jam eadem à *Galenicis* proficiantur, sive ab *Hermeticis* doctoribus subministrantur. Sed hæc hæcenus de medicamentis & operationibus *Chymicis* occasione salium fufus tractatis: ad ipsos Sales redeo, de quorum natura & proprietate *Paracelsus*, *Semdivogius*, *Helmontius*, *Vigenerius* in tractatu de Igne & Sale, *Dominus de Nissemment* in suo de Sale & Spiritu Mundi libello, ac *Rudolphus Glanbe-*

rus in suis scriptis hæcenus editis prolixa dissertatione agunt. Salium omnium primus & præcipuus est Sal communis aut vulgaris vel ex aquâ marinâ, vel etiam ex fontibus excoctus, aut ex montibus excisus, aut ex campis effossus, cujus usus per totum terrarum Orbem ad condiendos cibos ad eò necessarius est, ut eodem carere nemo possit. Eâ de causâ *Benignus* ille Creator rerum omnium cuncta maria, ipsumque Oceanum, totam machinam terrestrem fluctibus suis salis lambentem tantâ Salis copiâ replevit ut ejus inopiâ mortales nunquam laborare possint, & ipsum Aquæ Elementum à putrefactione conservetur, cum omnium rerum putredinem arcere Salis proprium sit. In igne crepat, & aqua communi solvitur, igneque cruciatus fluit, & spiritum reddit in culina ad condiendos cibos utilissimum, & in Medicina, atque Alchymia multum commodi & utilitatis afferentem. Spiritu reddito reliquum ejus corpus in igne fixum & constans permanet, ejusque violentiam non extimefcit. Quovis modo siccat ex aëre humiditatem attrahit, & in ea humiditate in liquidam substantiam se resolvit, ita ut Magnetis instar aërem attrahendo, ejus virtutem in sinum suum recondat, & arcanam operationem suppeditet, quæ ex aëre spiritum Astralem, sive Mundi Spiritum eliciendi maximam commoditatem suggerit, dum à Sale attractus ille Spiritus putrefaciendo & destillando elicitur, & variis laboribus *Chymicis* corporalis redditur. Multoties enim Sal succatus, & resolutus, semper istius Spiritus Astralis portionem cum humiditate aëria imbibit, totiesque laboribus *Chymicis* vexatus eundem reddit. Ac licet Salis corpus fixum sit, ut igni cedere nesciat, artificiosa tamen operatione eò se deduci facile patitur, ut penitus volatile evadens in *Salempetræ* purum putum abeat, & incensus, ut verus *Salpetræ*, flammam reddat, & totus consumatur. Sali Communi succedit *Salpetræ* proximis sæculis humano generi perniciosissimus, dum Sulphuri, & Carbonibus junctus pulverem pyrium peperit, & infinitam hominum multitudinem hujus lucis usurâ privavit. Nascitur partim, partim arte conficitur: Ille aut in terra vel fossilium cæterorum more effoditur, vel in speluncis partim, sturium instar, concrefcit, partim liquidus in terram defullat, & defluit: Uterque tam ex terra effossus, quam in speluncis repertus Græcis *Aphronitrum* dicitur: Aut extra terram in convallibus, campis, lacubus, aliisque ejusmodi locis se offert, & ex terra efflorescens iisdem Græcis *Halmiragha* nuncupatur. Aut ex ovilibus aliorumque animalium stabulis antiquis, in quibus eorum excrementosa urina in terram nitrosam convertitur, erui solet. Hic qui conficitur, trium est generum; Unum, quod in *Ægypto* ex Nili aquis nitrosis in nitrarias infusus paratur; Alterum, quod ex Nitro fossili sit, aut potius coquendo muratur: Tertium, quod ex quercu, robore, salice, aut aliis arboribus crematis arte eruitur. *Salpetræ* autem commodum, utilitas, & temque incredibilem, atque usum maximum verbis nemo satis expresseferit. Omnis enim fecunditas